

Україна як одна з держав-засновниць ООН бере активну участь у роботі ГА та її органів, вирішенні питань забезпечення миру, міжнародного співробітництва в галузі економіки, дослідження і використання космосу, Світового океану, охорони довкілля, збереження національних і світових культурних цінностей та інших головних питань діяльності ООН. У вересні 1998 на посаду Голови 52-ї сесії ГА ООН було обрано представника України, тодішнього міністра закордонних справ Г.Удовенка.

Літ.: Фельдман Д.И., Яновский М.В. Генеральная Ассамблея ООН и вопросы развития международного права. – Казань, 1968; Яновский М.В. Генеральная Ассамблея ООН. – Кишинев, 1980; Удовенко Г. Під знаком реформування ООН // Політика і час, 1998, № 2.

І.М.Мельникова.

ГЕНЕРАЛЬНА ВІЙСЬКОВА КАНЦЕЛЯРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КОЗАЦЬКОЇ ДЕРЖАВИ – вища державна військово-адміністративна установа в Українській козацькій державі. За її посередництвом гетьман здійснював військове, адміністративне, судове і фінансове управління. Водночас виконувала функції державного органу дипломатичних зносин із зарубіжними країнами. Створена в ході національної революції 1648–1676 Г.в.к. діяла при гетьмані в Чигирині, згодом Гадячі, Батурині, Глухові. У ній зосереджувалося державне і військове діловодство, готувалися документи з різних питань державного і суспільного життя – універсали, накази, ордери, привілеї, в тому числі міжнародні договори і угоди, дипломатичне листування й інструкції тощо. Через Г.в.к. здійснювалися стосунки України з Венецією, Кримом, Молдавією, Росією, Туреччиною тощо.

Загальне керівництво Г.в.к. здійснював генеральний писар, посаду якого в різні роки обіймали І.Креховецький, І.Виговський, І.Груша, С.Голухівський, М.Вуяхевич, З.Шимкевич, К.Мокрієвич, С.Прокопович, В.Кочубей, В.Чуйкевич, П.Орлик, С.Савич, М.Турковський, А.Безбородько, В.Туманський та ін. Штат Г.в.к. складався з канцеляристів і старших канцеляристів та служителів, які називалися підписками, протоколістами, рєстраторами, копіїстами, товмачами та ін., які знали іноземні мови і брали участь у вирішенні господарських, військових, адміністративних і дипломатичних справ. У Г.в.к. служив козацький літописець С.Величко.

Від 1720-х рр. Г.в.к. крім обов'язків щодо ведення діловодства, набула значення адміністративного колегіального органу виконавчої влади з правом розгляду і вирішення важливих питань державного управління, видання указів і розпоряджень нарівні з гетьманом. У роки міжгетьманства (1724–1727) управління козацькою державою зосереджувалося повністю в руках правителів канцелярії. Г.в.к. діяла до ліквідації інституту гетьманату (листопад 1764).

Літ.: Джиджора І. Україна в першій половині XVII віку. Розвідки і замітки. – К., 1930; Панашенко В.В. З історії національних державних інституцій. Генеральна військова канцелярія. В кн.: Національно-визвольна війна українського народу середини XVII століття: політика, ідеологія, військове мистецтво. – К., 1998.

В.В.Панашенко.

ГЕНЕРАЛЬНЕ КОНСУЛЬСТВО СРСР У ЛЬВОВІ – радянське дипломатичне представництво консульського відділу Наркомату закордонних справ СРСР на землях Західної України у складі Польщі. Засноване 1927 за ініціативи діячів радянської України Ю.Коцюбинського, М.Скрипника, О.Шумського. Сприяло розширенню економічних, наукових та культурних зв'язків, захисту прав громадян СРСР, вирішувало питання про тимчасові поїздки і виїзд до СРСР з наданням радянського громадянства мешканцям західноукраїнських земель, здійснювало видачу паспортів, віз, актів громадянського стану, збір відомостей про економічний і політичний стан у Польщі; поширювало інформацію про життя в СРСР. 1927-1933 Г.к. очолювали С.Кириченко, Ю.Лапчинський і А.Радченко. Через консульство частково фінансувалися Наукове товариство імені Шевченка у Львові (12 тис. дол. щорічно), українське шкільництво (77 тис. дол.), радянофільські видання “Сельроб”, “Світло”, “Культура”, видавалися пенсії О.Кобилянській, В. Стефанику, вдові І.Франка – О.Хоружинській, виплати академікам М. Возняку, Ф.Колессі, К.Студинському, В.Щурату, гонорари західноукраїнським авторам за твори, опубліковані в СРСР. Унаслідок голодомору 1932-1933 в УСРР, сталінських репресій і терору в Україні на поч. 1930-х виїзди до СРСР майже припиняються (1936 – близько 25 заяв), згортається культурний обмін. Біля консульства відбувалися антирадянські виступи. 21 жовтня 1933 бойовик Організації українських націоналістів М.Лемик застрелив у будинку консульства співробітника консульства (радянського розвідника) А.Майлова. У подальші роки наступні консули П.Світнев, А.Климов і Є.Синицин (працівник зовнішньополітичної розвідки НКВС СРСР) – займалися здебільшого збором інформації про військово-політичний стан у Польщі, діяльність українських громадських та політичних організацій і їхніх діячів, які стали 1939-41 об'єктом репресій. Консульство припинило діяльність у зв'язку з приєднанням (1939) Західної України до УРСР.

Літ.: З історії революційного руху у Львові. – Львів, 1957; Ярошенко А.Д. Юрий Михайлович Коцюбинський. – К., 1986; Крушельницька Л. Рубали ліс... //Дзвін, 1990, № 4; Голинський М. Спогади. – К., 1993; Рубльов О.С. Черченко Ю.А. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції (20–50-ті роки XX ст.). – К., 1994; Синицын Е. Резидент свидетельствует. – М., 1996.

К.Є.Науменко.